S'a cules şi tipărit această carte în luna Făurar 1928, în Institutul Grafic „Luceafărul" din Bucureşti : 2000 exemplare pe hârtie velină mată şi 20 exemplare pe hârtie de Olanda, numerotate (I-XX).

www.digibuc.ro

INTOARCERE

1908 - 1918

Dlui Profesor Nicolae Iorga
admirație și devotament
Ion Pillat
6 April 1928

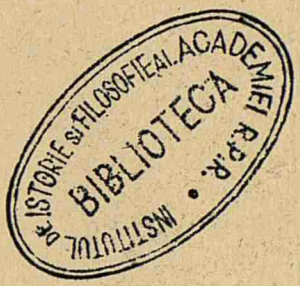

ION PILLAT

EDITURA: PETRE CĂTUNARU

www.digibuc.ro

INTOARCERE

1908 - 1918

BIBLIOTECA ACADEMIEI

ION PILLAT

EDITURA: PETRE CĂTUNARU

www.digibuc.ro

B.B. IOTEBA
BIBLIOTE
85092

www.digibuc.ro

CUVANT INNAINTE

Un volum de adevărată poezie e o piatră de hotar. Aci începe un om — aci își îngrădește el anumitul fel de a simți, de a gândi și de a oglindi viața.

Dar nu toți poeții izbutesc dela primele versuri, dela întâiul volum, să-și afirme răspicat personalitatea și, într'un stil propriu, să-și tragă hotărât granițele sufletești. Sunt unii sortiți să se caute mult timp pe sine. Ei sunt asemeni meșterilor fântânari urmărind ape presimțite în adâncurile pământului. Dar iată într'o bună zi sapa lor înfrigurată ajunge isvorul și el isvorește cu atât mai limpede cu cât a fost mai ascuns.

Fără voe, autorul acestui volum se gândește la dibuirile dela început, la rătăcirile prin lumi, credințe și sensibilități străine și firii sale adevărate și pământului nostru. Azi, când și-a îngrădit cu rustice uluci părticica de moșie și de suflet strămoșesc din via de pe Argeș sau din ogorul de pe Prut, poetul își reia de pe raftul uitat primele sale volume. Le citește zâmbind cu bunătate. Se gândește, poate cu amărăciune, că mireasma lor a pierit cu anii, și prea puține îi mai plac.

Dintr'atâtea visări păgâne de odinioară, dintr'atâtea eternități — vai! — de o clipă, au rămas în casa amintirii doar câteva amăgiri...

www.digibuc.ro

Deaceia și fiindcă publicului cititor de versuri românești se cuvine a nu i se dà decât cărțile indispensabile cunoașterei unui poet, autorul s'a hotărât la o alegere, voit restrânsă la o treime din producția sa de dinnainte de războiu.

Acestor versuri de tinerețe i-a adăogat poeziile din «Grădina între ziduri», afară de acelea care republicate în «Pe Argeș în sus» și-au găsit acolo, într'o atmosferă înrudită, locul firesc.

«Casa Amintirii» fusese anunțată din 1912. Impărțite între «Eternități de-o clipă» și «Amăgiri» sau risipite prin reviste, poeziile acestui volum, unele inedite până azi, își recapătă adunate la olaltă vechia lor unitate.

Volumul de față ar vreà să fie, nu suma versurilor scrise în tinerețe, ci însă-și — realizată în lumina de azi — cartea întâilor poezii.

1928.

www.digibuc.ro

CASA AMINTIRII

1908 — 1910

MAMEI

www.digibuc.ro

CASA AMINTIRII

E casa amintirii o casă cu pridvor,
Cu bârne și chilimuri pe încăperi zidite.
In drumul către dânsa, țin strajă dreaptă plopii.
Și în pereți icoane de morți bătrâni veghiază.
Strămoși din altă vreme, de cari uitând de jocuri,
Copii, ne apropiarăm privind cu ce sfială
La fețele lor șterse de sfinți în mânăstiri.

In casa amintirii nu 'i *astăzi* și nu 'i *eri*,
Căci orologiul vremii a încetat să bată
Și clipa netrăită a înghețat pe el.
Dar prin iatac adesea te-apucă și te fură
Miresmele cosite cu florile de fân
Păstrate sub răcoarea pânzetului de in.
Și, seara, pe divane în liniștite-odăi
Tot mai pogoară cântec și zumzănit de strună
Ca de pe alăuta plăpândelor visări,
Când, în apus de soare și 'n răsărit de lună,
Simțim zădărnicia întâilor uitări.

www.digibuc.ro

Rămân aceleași toate, și somnul fără zbucium
Il dorm sub coperișul aceluiaș trecut.
Stafie, trece gândul prin casa mea străveche
Sub raza călăuză a visului tăcut.

In casa cu pridvorul boltitelor zidiri,
Ca 'n ori și care toamnă ca umbre, umbre, umbre —
Sosit-au trecătorii aduși de drumul verii,
Sosit-au călătorii ca 'n ori și care an.
La chip, la port sunt gemeni și nu mai sunt aceiași,
Căci ochiul fiecărui ascunde altă clipă
Fugară, împietrită în câte-o amintire...

Și fie-care 'n spate povara ei o poartă
Ca s'o descarce 'n poala boltitelor cămări,
Și fie-care 'n suflet durerea ei o duce
Ca s'o adoarmă 'n pacea tăcutelor cămări...
Și toți pe lângă vatră s'așează: licărește
Ciudat lumina vieții, pe rând, în ochii lor.

— De mult uitasem casa cu plopii însoțiți.
Dorind o împăcare cercai să o revăd.
Schimbată am găsit-o și fără suflet, nouă,
Necunoscut de nouă, ea, buna casă veche,
In care colindasem sălășluindu-mi viața.

Și reîncepe ceasul să bată ne 'ncetat,
Și vremea desrobită pornește măsurat...

Și închizând în urmă odăile străine,
M'am dus, m'am dus în lume, cu-atâția morți în mine...

Florica, 1910

www.digibuc.ro

I N N A P O I E R E

Pe soarele 'nserării văd plopii 'nalți din zare.

Pe drumurile strâmte, chervane 'n șiruri rare
Mergeau învăluite de pace. Mori de vânt,
Cu aripe deschise izbite de pământ,
Păreau un cârd de berze zburând stângace. Line
Ca valurile mării călătoriau coline —
Și lanuri de secară, de grâu și de porumb,
Fugiau și ele 'n urma văzduhului de plumb...
Și casa străjuită de anii mei, deodată,
In suflet și sub plopii din zare, mi se-arată.

In pocnete de bice și 'n tropote de cai,
Intrai în amintire cu zgomotos alai.

*

Prin crăpături de-obloane lumina, pete-pete,
Pătrunde pe podele, pe pat și pe perete,
Așa cum altădată încet s'a așternut
Când odihneam aicea sub albul așternut.

www.digibuc.ro

Iatacul e acelaș și 'n tihna lui adie
In bâzâit de muște, bătrâna melodie
Și ornicul rostește clipita de demult —
Da, toate sunt aceleași: le văd și le ascult.
Și zilele pierdute revin. Simt că mă chiamă
Privirea mea uitată din poza prinsă 'n ramă,
Cu ochii mei, cu ochi dintâi — și simt în piept
Cum giulgiul amintirii se lasă — și deștept
Privesc cum îl atârnă drept coviltir pe toate.
Pe zid mai e hârtia cu flori încondeiate,
Și pușca ruginită mi-o văd pe un dulap.
I-e frică iar — o clipă — copilului, de-un cap
De cerb cu ochi de sticlă și coarne rămurate...

Și-adorm în paza unor descântece curate.

1910.

www.digibuc.ro

E seara — brazii lung șoptesc
Și stă telega 'n poartă.
E seara — brazii lung șoptesc,
S'așterne drumul strămoșesc,
Iar dorul lui ne poartă.

Luceferi ard de veghe sus;
Prelung talanga sună.
Luceferi ard de veghe sus ;
Isvoarele poveşti ne-au spus
Țesute 'n mreji de lună...

Departe — caii merg întins;
Potcoava 'n noapte sună.
Departe — caii merg întins ;
Iar drumul tot e parcă nins
Stropit cu stropi de lună.

Zăpadă n'a căzut pe drum,
Dar cad în mine brume.
Zăpadă n'a căzut pe drum,
Doar brazii mari visează-acum
Un dor din vremi străbune.

1908.

www.digibuc.ro

DRUM DE NOAPTE

Caleașcă, drum de noapte, păduri adânci de fag,
Și prin frunzișe lună cernută'n ceață fină,
Poene necosite demult, și miros vag
De flori de fân în floare, de fragi și de sulfină...

In pace sufletească topindu-se, te-alină
Realitatea vremii pe al naturii prag.
Prin ce metempsicoză revăd obrazul drag
Al fetei dealtădată în albă crinolină!

Aceeași ochi sălbateci, acelaș zâmbet trist,
Din care făurisem a dorului povară,
Și eu acelaș tânăr și palid Bonjurist...

Când ea, înfășurată în vălul de percal
Imbălsămat de vântul pădurilor, în vară,
Visa la iarnă baluri la consulul muscal.

1914.

www.digibuc.ro

SFARȘIT DE TOAMNĂ

Nu mai vorbì, nu râde, nu te gândì, nu plânge,
Nu mai visà zadarnic: e prea târziu acum.
O! nu'ncercà nici mila, și mâinele nu'ți frânge.
E prea târziu să crească jăraticul din scrum.

Nu vezi ce toamnă tristă? — Cu pete mari de sânge
Se irosește frunza pornită'n zbor pe drum.
Nu mai vorbì, nu râde, nu te gândì, nu plânge,
Prin codrul de cărbune plutește-al iernii fum.

*

— Ascultă: la Văratic, din vremuri legendare
O Sfântă-i zugrăvită de un necunoscut.
Icoana afumată un farmec straniu are,

Căci veacuri după veacuri s'au perindat tăcut,
Răpindu-i strălucirea, dar tot mai blând ne pare
Obrazul ei, asemeni iubirii ce-a trecut.

1910.

www.digibuc.ro

CÂNTEC IN AMURG

Strunele vioarei tale
plângeau.
Un cântec foarte vechi
se legănà
pe ele.
Miresme vii veniau din lunci,
venià din deal
miros de fân cosit și ud de ploi.
Iar trandafiri subțiri umplând ceardacul,
spre tine aplecați ca spre o soră,
petalele răcoritoare
le scuturau
ușor.
Din fund de zări,
pe câmpul nesfârșit de-albastru,
în ochii lui cu'ntâia stea,
Amurgul ne privià
Erà târziu ..
Din mine-atunci au isvorit
dorinți din alte vremi,
dorințele pierdute de mult din moși strămoși,
ce stau de veci
adânc în mine îngropate.

1908.

www.digibuc.ro

NOCTURNĂ

Prin nucii din vie,
pe plopii din zare murià asfințitul,
și 'n mine murià,
și'n geamul ferestrii deschise
pe vise.
In toamnă târzie,
în luna Brumar,
când frunze luându-și răvașe de drum
au aripi de vânt,
și zboară ca păsări acum
la pământ.

Dela cules, arare ori,
venià
un cântec vechi, un cântec vechi
de dor, de jale,
plângând aleanul tuturor,
agale.

BIBLIOTE... Inventar 85092

www.digibuc.ro

Și glasuri de fete cu umbra veniau,
și scârțâia pe povârniș
un car
pe dealuri cu lună,
pe-urcușuri ninse cu var.

Visam în noapte... visam...
De ce deodată m'am trezit
străin
în locul unde am crescut
tovarăș altor vremi?
Și-am auzit afară
ca'n mersul de șoareci în noapte venind,
și-am tresărit
uimit.
Pe scara de piatră ce urcă'n pridvor
recunoscui
un neam întreg,
tot ce-a trăit odată,
tot ce-a pierit de mult.

Cu fețe albe ca de morți, cu priviri vii,
tăcuți veniau:
cei mici în frunte, cu ochi mari,
cu plete lungi cum le purtam
pe-atunci.
Zâmbiau cei mici,
și după ei
mai gânditori pășiau cei mari
spre mine.

www.digibuc.ro

Nimic n'au spus,
dar paşii lor mărunți în depărtări
i-au dus.

In toamnă, târziu,
în luna Brumar,
când frunzele joacă 'nvârtite pe drum,
cu vântul în horă cu ele,
am priceput:
veniseră să-şi ia răvaş de drum,
să plece şi ei cu frunzele moarte,
departe, departe...
Şi m'au lăsat singur acum...

In vie,
în geamul ferestrii închise
şi 'n mine,
amurgul murise.
Dela cules, din când în când,
un cântec vechi, un cântec vechi
venià plângând...
Adus de vânt, în vânt adie
pierind în vânt.
Şi singur stau,
străin, visând.

1909.

www.digibuc.ro

Nu e moscheea sfântă, în nopți de Ramazan,
Când umbra de pe lespezi se'nalță ca o mare,
Și candelele prinse de boltă, funerare,
Veghează stranii slove culese din Coran;
Pe când desculți Moslimii, proptiți în frunte, visul
Nedeslegat, desleagă.

Nu e nici catedrala scăldată în amurg,
Cu stâlpi svârliți spre ceruri ca brațe rugătoare,
De veci încremenită pe-a timpului cărare.
Ca lacrimi, stropi de apă din cripte negre curg;
Pe când plecați Creștinii, proptiți în piatră, visul
Nedeslegat, desleagă.

E casa bătrânească zidită printre nuci,
Pe-un vârf de deal. — In toamnă pe gardul de uluci,
Atârnă în ciorchine dulci, strugurii, și 'n vii
Își împletesc albastrul cu frunze ruginii...
Dar sita înserării suflată 'n aur, visul
Nedeslegat îl lasă.

1910. Florica.

www.digibuc.ro

LANTERNA MAGICĂ

Pe-omătul nepătat de pe cearceaf,
In umbra ce se'nchiagă în odae,
A tresărit lumina ca un praf
Când și-a deschis pupila ei bălae

Lanterna magică privind pieziș
Cu'n singur ochi în frunte ca'n poveste —
Și glasuri de copii în luminiș
De râs curat, țâșnind fără veste.

Acolo unde-a fost doar scrumul șters,
Răsare-o lume veche și ciudată.
Scufița roșie prin pădure'n mers
O vezi zorind spre casa de-altădată.

www.digibuc.ro

Spre casa albă și cu nalbă'n prag
In care o așteaptă blând bunica —
Și iată că mă simt așà sărac
Și-atât de mare că mă prinde frica.

Zadarnic cerc zăvorul ferecat
Pe care tot copilul îl descuie
Ușor... Scufița roșie a plecat
Și-o plâng doar eu — lup sur — pe cărăruie.

www.digibuc.ro

VISĂRI PĂGANE

1910 — 1912

Lui HORIA FURTUNA

www.digibuc.ro

I

VIS ȘI CENTAURI

Am văzut în vis întinderi adumbrite de castani,
Ziduri vechi de piatră 'n pietre dărâmate ani cu ani,
Ederă de ele prinsă și de-alungul lor de strajă
Brazi înalți.
Pe iarba deasă stam culcat atins de vrajă,
Ascultând povestea apei săltărețe de pe prund.
Tu, tăcută, de grumazu-mi aduceai un braț rotund.
«De-un trecut ce nu 'i al nostru îți aduci aminte oare?»
Te 'ntrebai — și plete, plete, ca un râu stropit cu soare,
Am simțit pe-obraz, pe frunte părul tău adus de vânt...
Și spre seară când pe pajiști e o pace de mormânt,
Urmărind poteca strâmtă ce se pierde prin livadă,
Cerbii 'n cârd veniți din codri s'au oprit mirați să vadă
Sub salcâmul nins de floare doi străini în țara lor,
Și când luna de pe dealuri ca un arc de vânător

www.digibuc.ro

S'a 'ndoit pe cer și ceața se lăsă prin crâng fâșii —
Se ivì eșind din umbră și din vremile pustii,
Alb, mai alb ca spuma mării, cu copitele de aur,
Isvorind din întuneric, rând pe rând, câte-un Centaur!

II

RENAȘTERE

In zgomot de potcoavă și freamăt de stejar,
Centaurii din noapte se nasc în herghelii.
Mă înfrățesc cu ele cărărilor pustii:
Prin ramuri îndoite luceferii transpar,
Iar sunetul copitei pe frunze argintii
Răzbate cu putere, înnăbușit și rar.

Nebuni de nemurire gonim prin codrul sfânt,
Pribegi prin țări de umbră și goluri de lumină.
Pe valuri de verdeață se 'nalță luna plină;
Văpaia ei urmează sălbaticul avânt.
Deodată mă simt slobod. Gândirea mea străină
O svârl, și mă cutremur ca un copac în vânt.

Pricep tot ce nechează iubitul meu popor.
Mărire ție, Zeus, al veșniciei faur!
Azi unul sunt, de-un sânge, cu aprigul Centaur.
Colind pădurea largă cu el rătăcitor;
Iar noaptea pe sub bolta de stele și de laur,
Pornim fără mișcare cu râul mișcător!

www.digibuc.ro

III

RUGĂ PĂGÂNĂ

Indură-te, Părinte, și dă-ne alt idol!
Frământă iarăș lutul și fă-te iarăș faur!
Din nou pe noi domnească încununat cu laur,
Din codri fără margini sălbaticul Centaur
Și mândrul neam colinde planeta pân' la Pol.

Iar dacă semizeul din țarină nu'nvie
Și herghelii fugare din moarte nu se rup,
Imbracă-ne dorința, Stăpâne, cu alt trup.
Mai bine prăzi de vultur, vânat gonit de lup
Dar scapă-ne pământul de-a Omului urgie.

Tiranul șchiop, copilul maimuțelor, să piară.
Să vie ursii haită prin rariștea de brad;
Incet să'și mâne zimbrul cirezile la vad;
Și stoluri, pe deasupra ghețarilor ce scad,
Condorii să rotească ținând în a lor ghiară,

Mânjit și plin de sânge, pe cel din urmă Om.
Tăcerea să se'ntindă pe șesuri ca o mare,
Cetățile zidite să se cufunde'n zare,
Și singur câte-un raget de fiară'n înserare
Să urce ca o rugă spre-al cerurilor dom...

www.digibuc.ro

IV

VIZIUNE

Ca eri isvorul curge în amfora de lut,
Dar azi, pe malul apei, altarele Dianii
Se prăbușe'n ciorchine de bozii, iar castanii
Podoaba și-o desbracă pe templul decăzut.

Ca eri isvorul curge, dar unde mai sunt anii
Când Satyrul, glumețul, și Faunul tăcut,
Veniau să'și cânte'n trestii un dor necunoscut,
Și urmă de copită pe drum lăsau Sylvanii?

Poteca e pustie și vremea depărtată
A Zeilor din timpul cu visuri legendare —
Și-n noaptea, cel din urmă Centaur, câteodată,

Din codri plini de freamăt, eșind nemuritor,
Cu două piepturi albe sub luciul lunii, pare
Un bust uitat de veacuri pe-un soclu mișcător.

V

ARTEMIS

Un val de umbră crește pe șesuri cenușii.
Sub grindină de tropot se culcă iarba moale.
Din negurile vremii vin negre herghelii,
Mânate ca de viscol de-a patimii răscoale.

www.digibuc.ro

Spre ceruri se înnalță cu mugete de tauri
Chemarea milenară a marilor Centauri.

Își clatină tulpina pădurile de fag,
Și 'n vânturi își resfiră pletoasa frunzătură.
Frontonul își sfărâmă înnaltul sarcofag:
Artemis dă în lături a veacurilor zgură.
Vibrând, din arc de fildeș, pornește o săgeată,
Și ca o rază 'n umbră, se 'nfige 'n neagra ceată.

Înfrângerea își urlă poporul legendar.
Se macină pământul sub grelele copite,
Și pe lunara față-a câmpului de var,
Se 'mprăștie o goană de umbre prelungite,
Pe când ivit din ramuri ce vântul despreună,
Fosforescent, în noapte, se 'ndoae-un arc de lună.

1911.

www.digibuc.ro

UNOR MORI DE VÂNT

O, strașini cu-aripi negre pe discul alb al lunii,
Care 'și aduc aminte, așà bătrâne sunt,
De Don Quixotte 'n luptă cu morile de vânt
Zărite pe 'nnoptate pe drumul Pampelunii!

Sub șița învechită își întocmesc lăstunii
In primăvară cuiburi din pae și pământ,
Și fiecare toamnă vă sapă un mormânt
In stâncă, pe țărână, sau prin nisipul dunii.

Deși vă paște moartea cumplită an cu an,
Tot mai păstrați trufie de nobil castilian;
Subțire, brațul vostru înnalță parc'o spadă...

Și cum stați nemișcate — pricep: pândiți grămadă
Să vie 'n licărire de zale ce răsun':
Hidalgo dela Mancha și visul lui nebun!

1911

www.digibuc.ro

Soarele, pierind prin ceață cu lunară amăgire,
Vesperala lui ființă risipește împrejur,
Și ne-arată 'n depărtare ca un cărăbuș de-azur,
Insula nelămurită pe a mării strălucire.

Stânci cu chipuri de balaur de pe coastă se desfac,
Și cetăți iluminate, cu pereții de hârtie
Ard acuma ca lanterne chinezești, pe când pustie
Apa mării fără spume le-oglindește ca 'ntru 'n lac.

Tace vântul sus în funii, și tăcută cade rama.
'Naintăm vâslind cu teamă, ca în preajma unui vis,
Căci deodată urcă gemeni pe un cer albastru 'nchis:
Cercul lunii de jăratic și-argintatul Fuji-Yama.

1914.

www.digibuc.ro

De-atâtea nopți fumăm otravă...
E iarăși un oraș malez
Cu-o lună galbenă, bolnavă,
Pe plantațiunea de orez
Perfect pătrată ca o tavă.

E iar grădina de petunii
Cu zei ce retrăesc în bronz
Extazele lui Çakya-Muni,
Și cu pagode fără bonz,
Dormind sub incantația lunii.

Șuerător ca o săgeată,
Șerpuitor ca un talaz,
Revine șarpele de-agată
Târând luciri de chryzopraz
In inelarea lui bogată.

www.digibuc.ro

O, iar copila baiaderă
Cu ochi atotștiinzi de bram,
Cu șolduri strâmte de panteră,
In ritmuri surde de tam-tam
Renăscătoare de himeră.

Și eu, urmând învins cornacul
Pe țărmul unui vis malez,
M'aplec, robit din nou, pe lacul
Inchipuirii — ce'l creez
In dulcea moarte ce-o dă macul.

1916.

www.digibuc.ro

VISAI DE O CETATE

Visai de o cetate pe margine de mări...
Trec peste ea cocorii sburând spre alte țări.

Pe cer pier nori târându-și penumbra de pământ...
Fug legănând corăbii catargele în vânt.

Intrai tăcut într'însa, umblai în lung și'n lat...
Se înalță doar murmur de ape, depărtat.

Urcai pe scări de piatră în turle până'n nori...
Se auzià doar freamăt de aripi de cocori.

Dormià de veci cetatea — un straniu mauzoleu...
Și cum priviam, simțit-am că mortul eram eu...

1911.

www.digibuc.ro

ETERNITĂȚI DE O CLIPĂ

1912 — 1914

Culege înțeleptul pe drumu-i orice floare
Și floarea 'n vântul serii petalele'și risipă.
Dar, zâmbitor, le lasă ca fluturii să zboare,
Căci, trecător, visează eternități de-o clipă.

www.digibuc.ro

CUTEZĂTORUL

«Where can it be
This land of Eldorado?»
Edgar Allan Poe.

Sub plopii 'n șir,
Ce se deșir',
In goana lor spre zare,
Pe un cal alb,
Sub cer rozalb,
Pornii din cutezare.

Zi după zi
Se îmbulzì...
An după an se-alungă...
Spre-un răsărit
Ne 'ntrezărit,
E cale încă lungă.

www.digibuc.ro

Dar calu 'i bun,
Il joc nebun
In pintenii de aur.
Nădejde am,
Și port un ram,
Pe fruntea mea, de laur.

Sub plopii 'n șir,
Ce se deșir,
Sub razele stelare,
Am întâlnit
Un om cernit,
Spre-apus venind călare.

Mergeà tăcut
Și n'aveà scut,
Demult pierduse spada.
Rănit erà
Și sângerà,
Cu fața ca zăpada.

« Zadarnic vii
Cu doruri vii
Și-o inimă de nalbă ! »
Ciudat mi-a spus...
Și spre apus
S'a dus cu steaua albă.

1913.

www.digibuc.ro

C Y T H E R A

Necunoscute stele din unde se 'nălțară
Pe mări necunoscute cu ape de cleștar.
Alunecà trirema pe valul solitar,
Purtându-ne făptura spre a iubirii țară.

Răsare din talazuri, Cythera, ca din vis...
Plutește în acorduri de harfe-eoliane,
Coloane între ele se leagă cu liane
Și trandafiri atârnă de templul lui Cypris.

Cascade se aruncă și se opresc în cale;
Se frâng în curcubee, căzând din lac în lac;
Și din păduri cu ramuri întinse, se desfac
Picând ca păsări moarte pe iarbă, portocale.

Și ostrovul din ape se naște aprilin,
Incununat cu frunză de rodii și de laur.
Sub soarele ce scade e bulgăre de aur
Și vârf de-argint înfruntă al stelelor declin...

www.digibuc.ro

Lovind în spuma albă cu rostrul de aramă,
Incalecă trirema, tăind al mării larg,
Talazul. — Valuri repezi cu mugete se sparg,
Când, despicate 'n două, în urmă le destramă.

Și când talazul verde roși în zorii zilei,
Cythera — visul mării — pe legănatul val,
In noapte, își topise omătul sideral
Și 'n vânt își risipise miresmele zambilei...

1913.

www.digibuc.ro

IN LUXEMBURG

Plutià aromitoare suflarea primăverii
Prin frunzătura'naltă din vechiul Luxemburg,
Era în clipa'n care nu știi sub vraja serii
De vine aurora din nou, sau de-i amurg...

Zburară porumbieii din paltini. — In surdină
Șoptià tânguitoare Fântâna Medicis...
In cea mai minunată și clasică grădină
Ce-a înflorit vre-odată sub cerul larg deschis,

Când zgomotul cetății, vuind prelung ca marea
Ce 'și urcă 'n echinoxuri puternicul talaz,
Rostogolit departe pierì cu depărtarea,
Se strecură prin ramuri un liniștit obraz...

www.digibuc.ro

Ne'nvăluià Selene cu farmecul zăpezii.
De ce, pe când o lună de ghiață ne privià,
Te-am revăzut ca'n clipa ernatică a străzii
Mai albă ca o nalbă prin fluturii de nea?

Și cum treceam alături de recile regine,
De ce simțiì în suflet al patimei kobold,
In ceasul îndoelnic când nu știi de revine
Iubirea ca o moarte, sau ca un viu imbold?

Paris, 1914.

www.digibuc.ro

BOLNAVEI

I

Cu ochi adânc, prea mare în fața ta prea albă
Pe fundul alb al pernei, păreai — simbol ciudat —
Neprihănită sfântă cu chipul prea curat,
Neprihănită sfântă cu inimă de nalbă.

Ce blândă-aureolă durerea azi ți-a dat!
Copilă, ce pe vremuri vindeai pentru o salbă
De aur, trupul tânăr și pielea ta rozalbă
Mințind pe toți de-arândul cu-acelaș sărutat.

Odaia e pustie: ce părăsită ești!
Zadarnic cerci, sfioasă de-atâta sărăcie,
Să 'mi dai o mână moartă și vrei să mai zâmbești;

Căci eu privesc cu spaimă sărmana 'mi jucărie
Azi frântă... «Te iubisem», șoptit-ai năbușit...
Ce înger te pusese să minți pân' la sfârșit?

www.digibuc.ro

II

Vei adormi la noapte cu moartea într'un pat!
Armonioasa formă, perfectă și fugară,
Se va topi deapururi sub piatra funerară,
In glie se va stinge, căci ea n'a întrupat

Nici gând semeț, nici suflet, ce pe-alții înnălțară
Intrând în nemurire când gropi li s'au săpat.
Din apele iubirii tu nu te-ai adăpat...
Ai cunoscut fiorul și dragostea de-o seară.

Dar totuși fără teamă surâzi. — Dumnezeesc
E zâmbetul ce trece ușor: o adiere
Pe fața de lumină... și stau și mă 'ndoesc

Nepricepând ce suflet în tine s'a trezit
Biruitor deodată, ce tainică putere —
De 'nfrunți penumbra morții cu ochiul limpezit?

1913.

www.digibuc.ro

E V A

Eva qui donc es-tu ? Sais-tu bien ta nature ?
A. de Vigny.

Ceia ce sunt? Ce vrei să fiu? Alege!
Dă-mi aripi — voi fi înger de lumină,
Și smulge-le — rămân numai femee.
Privirea ta mă face fără vină,
Dar tot ea poate patime să-mi dee
Și de păcat făptura să mi-o lege.

Ceia ce sunt? Ceia ce ești tu însu-ți.
Copil suspini — sunt sora și sunt mama
Ce va venì zâmbind să-ți șteargă plânsu-ți,
Și pentru tată, chiar de port marama,
Rămân fetița scumpă de-altădată...
De treci nepăsător — sunt Trecătoarea;
Dar oarba ta credință mi-a redat
Eternitatea clipei, dacă 'n marea
Fluidicelor plete te-ai scăldat.

www.digibuc.ro

De poruncești, eu voi lovi în palme,
Ritma-voi goală pasul baiaderii...
Și dacă vrei, voi stà curată 'n strană
Și voi refi în murmur lin de psalme
Iar sfânta 'nvingătoare a durerii...

Dar de mă rogi, ți-oi face altă rană.

Indrăgostit mă chemi — îți sunt lubita
Ce 'ți poartă 'n ochi Destinul. — De ești bestie,
In brațul tău m'oi frânge ca o trestie,
Și pofta mea pe veci nepotolita
Te va înlănțuì cu lanț de șarpe.

Dar dacă ești înnaltul visător
Ce-aude 'n suflet freamăte de harpe
Disprețuind un spasm amăgitor
De îndrăsnești să urmărești Ideea
Și 'n sferele sonore s'o vânezi —
Atunci, cu lampa 'n mână, sunt Psycheea
De strajă lângă tine — de-o mai vezi!

1913.

www.digibuc.ro

De muguri pădurea e plină și ghiața și-a spart-o isvorul,
Cocorii se 'ntorc, și prin zare răzbate lung strigătul lor.
Găsim ghiocei pe potecă pășind-o alături, iubito :
Lui Amor copilul, să'i ducem, cunună să 'și facă din flori.

Pe pajiști domnește lumina, ne-ascundem în umbră de luncă.
Cu maci înfloriți e stropită câmpia și grâul pe lanuri ;
Stăpâno, cu stropi mari de sânge iubirea ne este pătată :
Căci Amor arcașul străpuns-a de-apururea inima mea.

Din crânguri cad frunzele moarte, s 'așternpe nisipul cărării.
Pustie și jalnică 'i via și vița de struguri lipsită.
De brumă e ninsă grădina, și Amor, băiatul șăgalnic,
Zadarnic spre noi își îndreaptă săgeata și arcul de bronz.

Zăpadă curată adus-a pe noapte eri Crivăț bătrânul.
Cu sania pe drumuri de țară pleca-vor lin oamenii astăzi;
Dar posomorât sunt, și singur privesc tăcut dela fereastră
Pe Amor, iubitul tovarăș, de viscol svârlit la pământ.

1911.

www.digibuc.ro

Hrisoave, pergamente și hărți, nu mai cetì :
Clădești cu-aceleași slove, ori-când, orice știință.
Nu-ți legănà durerea cu ritmică silință :
Un alt poet va spune poemul ce nu scrì.

Nu căutà iubirea născută din dorință :
Cu flacăra sporește, cu fumu'i va pierì.
Platonica iubire, eternă n'o dorì :
Nu razemi veșnicia pe-a inimii credință.

Cu mugur nestatornic se 'mbracă primăvara,
Și rozele prin care se 'mpodobește vara,
Vor troenì petale pe-a toamnelor cărări.

Deci lasă 'nțelepciunea și părăsește dorul :
Nu știe, când pornește cu ziua călătorul,
Pe drumul lui ce floare 'l așteaptă 'n înserări.

1915.

www.digibuc.ro

CÂNTECELE STEPEI

I

IN ZORI PE STEPĂ.

De-acuma uită omul ce-ai fost și, pentru-o clipă,
Fii numai așteptarea fiorului divin.
Deodată ești beția ce n'o dă nici un vin,
Și sufletu-ți pătrunde — ca 'n ceruri o aripă —
In stepa răscolită de vântul aprilin.

Mirosul, pipăitul, auzul și privirea
Se-aruncă deopotrivă pe cele patru zări.
Ești ritmul ne'ngrăditei și singurei cântări,
Talazul ce 'nverzește urmându-și unduirea,
Mireasma imbibată de vis și de-avântări.

Ești simțul nesfârșirei, fiind un fir de iarbă.
Ești oceanul humei, fiind al lui corsar.
Ești călărețul galben, ești albul armăsar,
Albastra depărtare, și 'ntrecerea lor oarbă.
Ești cântecele stepei, ești suflul lor barbar !

www.digibuc.ro

II

Aşi vreà să fiu Oigur nomad,
Călare 'n vânt să mă avânt,
Şi noaptea prin păduri de brad
La Selenga să 'ncerce vad
Poporul meu ne 'nfrânt.

E ură 'n pieptul meu de lup:
Aşi vreà pe stepe fără drum
Oştiri cu ghioaga să le rup,
Cetăţi, ce pline ca un stup
Trăiau, — să fie scrum!

Cu flamura de sânge 'n steag,
Aşi vreà să calc în Turkestan.
Tu, fata craiului pribeag,
Spre întâlnirea celui drag
Să vii cu lung chervan.

Aşi vreà, când ies cumplit din zări,
Să tremuri toată ca un prunc,
Să cazi cu trupul pe cărări,
Şi cum ceri milei îndurări,
Pe cal să te arunc.

Şi'n Samarkanda ca 'ntr'un cort,
Cu prada-mi vie prinsă 'n şea,
Să intru 'n trap. — Iar stând ca mort
Norodul vadă cum îi port
Stăpâna lui şi-a mea!

www.digibuc.ro

III

Când ai un cal în spume
Și suflet de pribeag,
A ta e 'ntreaga lume
Din Kitai în Buceag!

Se 'ntinde stepa, crește
Din zări în zări pustii ..
Sfârșit nu se zărește
Și început nu 'i știi.

N'ai cort rotund de piele.
Nici izbă grea de brad,
Și dormi flămând sub stele,
Nețărmurit nomad.

Și 'n vis te vezi, nebune,
Stăpân pe Kandahar,
Pe când spre zi apune
Lin cornul selenar.

IV

Se-aprind luceferii, se-aprinde
Pe stepă luna s'o colinde;
Și-un aprig dor, păgân mă prinde
Să sar în șea.

Al meu e cerul și pământul!
Călare nu m'ajunge vântul,
Și cine-mi va opri avântul
Pe stepa mea!

www.digibuc.ro

Nu stelele ce-or să apună,
Nici răsăritul viu de lună,
Ci stepa, stepa mea nebună
O voi cântà.

Nebiruită ca o mare
Prin zări se-afundă și dispare,
Și suflete rătăcitoare
N'o pot uità...

V

Crește, scade, piere
Stepa mișcătoare.
In apus de soare
Sufletul mi-l cere.

Caii se frământă,
Mușcă de zăbale:
Sotnii sute 'n vale
Voinicește cântă.

Una câte una,
Suliți lungi întinse,
Peste ierburi ninse
Vor pornì cu luna.

Ce oraș-nălucă
Le-a clădit în zare
Stepa vrăjitoare,
Dorul lor de ducă ?

www.digibuc.ro

VI

Ți-aducem cal, un steag, un arc,
Și câmpul fără zări ca apa.
O, lasă plugul, svârle sapa
Și fii al stepelor monarc!

Aruncă strigăt de război:
Viteji veni-vor cu grămada.
Ridică-ți către zare spada,
Și 'n cerul ei să pieri cu noi!

Neam slobod ca ereții 'n vânt,
Noi toți păstori de herghelii,
Te-alegem Hatman să ne fii,
Să voinicim pe-acest pământ.

Ți-aducem cal, un arc, un steag —
Și stepa. Nu-i auzi chemarea?
Va fi a ta, căci e ca marea
Și se dă toată celui drag.

VII

Din erburi crește fremătare;
Se lasă noapte și uitare,
Și herghelille în zare
Dispar.

Un cântec, prelungit agale,
Răsună trist din vale 'n vale,
Ingână dragoste cu jale,
Și rar

www.digibuc.ro

In stoluri lungi se duc cucoare;
Iar după nori sfios răsare
O lună parcă de ninsoare
Și-o stea,

Și brumă de argint se lasă...
Ce albă-i stepa mătăsoasă!
E oare'n lume vre-o mireasă
Ca ea?

VIII

Pe șesul nins fără ninsoare,
Cresc codri desfrunziți sub lună
Sau suliți, pâlcuri, se adună
Pe stepă oare?

O, suflete, te prind călării!
O, suflet, tremură, căci iată
Cum vin prin iarba nearată
Haiducii zării.

Cazacii, vântul: cot la cot...
Cazacii: scară lângă scară,
Vârtej, potop... cu suliți ară
Văzduhul tot...

O, suflet, vânător de vise,
Te lasă'n urma nălucirii
Pe stepele închipuirii
Intredeschise.

www.digibuc.ro

IX

Pe stepa legănată de vântul primăverii
Legați-vă iubirea de inimi și de șea,
Ca o dorință surdă, pitită, a panterii
Când vede cerbul negru pe câmpul alb de nea.

La pândă, la pândă,
Oigur lângă Oigur!
Și stepa împrejur
Cu iarba ei plăpândă...
La pândă, Oigur!

Pe stepa nemișcată sub jar aprins de vară,
Legați-vă izbânda de suflet și de-oblânc
O, cei de-un neam cu lupii ce'n liniștea lunară
Pornesc pe stepa largă de dorul ei adânc.

Călare, călare,
Oigur lângă Oigur!
Și stepa împrejur
Sporind din zare'n zare...
Călare, Oigur!

Pe stepa argintată de bruma toamnei sure,
Legați-vă norocul de inimi și de șea.
Uitați că'n zbor săgeata veni-va să vi'l fure.
O, voi, stăpânii morții, dar stăpâniți de ea.

www.digibuc.ro

'Nainte, 'nainte,
Oigur lângă Oigur!
Și stepa împrejur
Cu visul ei fierbinte...
'Nainte, Oigur!

Pe stepa troenită de-a iernilor urgie,
Legați-vă mormântul de suflet și de-oblânc,
Când corbii de pe ceruri de sânge, reînvie
Întunecând amurgul cu norul lor adânc.

Spre moarte, spre moarte,
Oigur lângă Oigur!
Când stepa împrejur
La toți ni se împarte,
La moarte, Oigur!

X

Mi-ai ars coliba de cioban,
Și turmele, mi le-ai răpit,
Strămoșii, mi i-ai necinstit,
Iubita, tu mi-ai pângărit,
O, Timur Khan!

De-un neam acum cu lupul sur,
Trăiesc ca lupul pe pământ.
Asvârl din arcul meu răsfrânt,
Urlând, săgeata mea în vânt,
O, Khan Timùr!

www.digibuc.ro

De trece 'n zare vre-un chervan,
Il jăfuesc după-al meu plac.
Ce 'mi pasă dacă 'n iarbă zac
Atâția morți pentr 'un cazac,
O, Timur Khan!

Va răsări și ziua, jur,
In fața mea când tu vei stà,
Când ghioaga mea și ghioaga ta
Cu dor de sânge vor luptà,
O, Khan Timùr!

Dar ne 'nfrânatul meu cârlan
Goni-va negru-ți armăsar.
Obrazul tău va fi de var,
Și pieptu-ți roșu ca un jar,
O, Timur Khan!

Și stepa toată împrejur
La strigătu-mi va tresărì...
Cu dânsa, slobod, m'oi iubì,
Uitând de oasele-ți pustii,
O, Khan Timùr!

XI

Inmlădierea largă a stepelor oigure
— Intrecerea nebună de iarbă și de cer —
Ce 'n zori de zi se naște cu freamăt de pădure,
Și prin amurguri scade armonizând murmure,
Dorința mea de ducă și calul meu o cer.

www.digibuc.ro

Plugarii să rămână în strâmtele bordee !
Tu, suflet fără margini, spre nesfârșit mă dù
Pe stepa legănată de 'nalte graminee,
Căci numai stepa poate nomadului să dee
Beția voiniciei ce'n ziduri se pierdù.

Cazac rănit de moarte cu sângerândă rană,
Călare ostășește de suliți biruit,
Nu vreau culcușul, țeapăn întins sub sfânta strană,
Sub crucea prăvălită greoaie ca o stană,
Ci iarba vreau să 'mi cânte cu val neliniștit.

Din huma mea trupească să crească-albaștri scaii,
Când gândul lunii suie pe ceruri sinilii...
Și poate printre stele vor căutà Nogaii
— Povestitori de basme și păstorindu-și caii —
Privirea mea stelară veghind pe herghelii.

XII

NOAPTE PE STEPĂ

Greerii

Țârâe greeri.

Stol de cocori

Țipă cocorii.

Amurgul

Amurgul ce moare : cer numai și zare.

www.digibuc.ro

Vântul

Vânt nebunatic, sălbatic.

Norii

Trec norii :
Repezi corăbii prin limpede aer
Pierind.

Iarba stepei

Freamăt de aripi, șoptire și vaer
Se 'ntind.

Stepa

Și stepa boltită în zare ca marea,
Și stepa uitată revarsă uitarea.

Noaptea ce vine

Chervanul se-oprește. Adorm călătorii,
Și focul trosnește.

Stol de cocori de departe

Țipă cocorii...

Călăuza cămilelor cântă spre ziuă

Cămilele calcă pe stepe
Ca valuri pe mare.
Se leagănă stepele noastre
Ca apele mării.

Un foc scânteiază pe stepe
Ca steaua pe mare.

www.digibuc.ro

Sărate sunt stepele noastre
Ca apele mării.

Și cortul albește pe stepe
Ca pânza pe mare.
Tăcute sunt stepele noastre
Ca apele mării.

Și vise se 'nalță pe stepe
Ca pasări pe mare.
Larg freamătă inima noastră
Ca apele mării.

1913, 1915.

www.digibuc.ro

AMĂGIRI

1914 — 1916

Lui I. BRATEŞ

www.digibuc.ro

www.digibuc.ro

Sub stele ce străbat cleștarul nopții
Și 'nvie luciul apei, iazul este
Un cer visat de sălcii credincioase,
Ingenuchiate pentru rugăciune.

O lotcă se desprinde 'ncet. — Lopata
Ei cade cadențând singurătatea.

— Pescare, ce îndrumi din vâslă luntrea
Pe-un iaz cu stele sau pe-un cer cu nuferi,
Și stai încovoiat ca sub o cruce,
Ridică-te 'n picioare. — Fii profetul
Semeț, ce-asvârle tuturor cuvântul
Și pescuește 'n suflete vecia.
Năvodul tău desface-l — îl aruncă!

www.digibuc.ro

Ai prins luceafărul din cer! — Scântee
Cu solzi de-argint, tremurător în plasă.
Și stea cu stea, în juru-i, înstelarea:
In bură și'n ninsoare de lumină,
In picături de ploae sclipitoare,
In grindină tăcută de luceferi,
Prin plasa ta, pescare, se adună.

Apleacă-te puțin, trăgând de mreajă:
Un univers se clatină (pe valuri).
Apleacă-te mai mult pe el: sub tine
Ard stelele acum așa de-aproape
Că umbra mâni tale le atinge.
Ținându-le legate în rețele,
Voivod te crezi, stăpânitor pe ceruri,
Și te apleci puțin, mai mult deodată:
Brusc, umbra ta din ape îți răsare.
In lături feri: și cerul iar coboară,
Și îl privești mai doritor, pescare,
De când presimți că poate e departe...

Revine lotca'n țărm. — In zori, lopata
Ei cade întristând singurătatea.

E zi. — Pe iaz s'a resfirat cununa
De nuferi albi, bătută'n stele de-aur...
La mal, un om își trage plasa goală,
Și stă încovoiat ca pentru rugă.

1915.

www.digibuc.ro

ROATA MORII

Pe ceruri amurgiri revin. Ascultă:
Un clopot sună tainică dojană...
Vuiri de vânt, și freamăte, și șoapte
Descresc, și cresc, și tac pe nesimțite...
Și bruma lunii cade multă, multă
Pe munte, pe pădure, pe poiană,
Pe inima-ți bolnavă de fetiță —
In hanul vechi la care călătorii
Ca noi se-opresc să șadă peste noapte,
Cu suflete și gânduri, obosite.

Acum în noapte cântă roata morii,
Și s'a ivit nisip mărunt de stele
Sub limpezimea cerului senin —
Și speriată stai privind la stele,
Și trupul tău mă roagă din privire:
Iubite, azi la pieptu-ți nu mă frânge.
Preschimbă-ți azi dorința în iubire.

Afară 'n noapte plânge roata morii.

1915.

www.digibuc.ro

Intinși pe floarea fânului, pe clae,
Visăm în miezul nopților de vară...

Prin ramuri răsturnate vântul trece
Cu glas de val rostogolit departe.
Sub noi e cerul limpede ca marea
Zărită pe 'noptate printre ramuri,
Cu stelele, fanaluri de corăbii,
Aprinse 'n port de mâna înserării.
Spre alt liman plutește fiecare :
Din mersul ei urzind eternă lege,
Și dintr'un glob de lacrimi și de tină,
Creând pe cer deplină frumusețe.
Ce-mi pasă dacă 'n ele tragedia
Pământului, tăcut se desfășoară.
De's oameni, de 'i durere și de 'i ură,
In stele sus, ce-mi pasă — când e steaua
In ochii tăi și pe tării, lumină.

1915.

www.digibuc.ro

TREI CĂLĂRI

Când pe turlele cetății medievale,
Flori de umbră, liniștite s'au lăsat,
Sună tropot și răsună 'n vale
Măsurat.

Trec sub porțile boltite din cetate,
Pe-un cal negru, pe-un cal alb și pe-un cal murg,
Trei călări, cu suflete ciudate
In amurg.

Au pornit cu noaptea largă înnainte:
Cântă unul ca și soarele în zori,
Altul ca 'nserarea pe morminte
Fără flori.

Dar al treilea cuvinte de lumină
Și de umbră nu rostește, ci tăcut
Își ascultă inima lui plină
De trecut.

1914

www.digibuc.ro

Ne va lăsà iubirea mea, iubirea ta...
O, clopot trist, profetizând cu glas de Christ.

Mă doare-un gând: nu pe-al meu rug va fi plăpând
Al tău trup sfânt, pecetluit și neînfrânt.

Iubita mea, cu anii, noi ne vom uità...
Acuma vii, iluzii s'or mai veștejì.

Domol ce val sentimental te va jucà,
Când prin uitări și înnoptări voi ancorà?..

1914.

www.digibuc.ro

IN PREAJMA NOPȚII

In argintate zale
Păraiele s'au prins...
Pe-a stelelor petale
Argint brumat a nins...
Ce țară de lumină
Visează luna plină?

A înflorit cu stele
Al nopților copac...
Și dorurile mele
In taină se desfac
Ca flori pe o tulpină,
Lumină cu lumină...

1915.

www.digibuc.ro

O străşină de moară... un iaz întins... şi luna
Ca un tăiş de fildeş, tăind al apei fir
Şi despărţind vremelnic, înnaintând întruna,
Al nopţilor albastru, de-al zilei trandafir.

Fugară înflorire, melodios Ofir,
Lumină nevisată în care câte una
Melancolii coboară văzduhul de safir,
Şi inima sonoră îşi încordează struna...

Pe când pe valuri netezi schimbate în platină,
Spre răsăritul roşu sau asfinţitul roz
Alunecând lin, luna de-argint ca o patină
Se 'nclină în penumbra înaltului rogoz.

1914.

www.digibuc.ro

T H U L E

Es war ein König in Thule...

Prin cleștarul apei limpezi, când amurgul o desfide.
Cresc din adâncimea umbrei turle 'nalte de mărgean.
Un oraș-nălucă doarme ancorat în ocean
Pe limanul madreporic al apusei Atlantide.

Sub eflorescența algei cu mișcare de reptil,
Reapare amăgirea unui Thule singuratic:
Thule, unde visul nordic adumbrise visul atic,
Când Tristan visà alături de Endymion copil.

Ce pescuitor de doruri scufundate și de scule,
Renăscut din spuma mării ca un zeu greco-latin,
Suflete, îți va aduce din vânatul lui marin,
Irizată de talazuri, cupa regelui din Thule?

1914.

www.digibuc.ro

Sub bolta viței înflorită,
Cu dulce umbră adumbrită,
Ca din icoane răsărită,
Zăriì iubita mea în vis,
In chip de sfântă florentină,
Cu ochii limpeziți de vină,
Treceà plutind într'o lumină
De paradis.

Apoi urmând a lor stăpână,
Mai albi ca mieii dintr'o stână,
Veniau ținându-se de mână
Cuminți, doi heruvimi copii.
Sub paza aripelor sale
Cântau ca'n strane ogivale
De răsună întreaga vale
Cu melodii.

Și inima fără de veste
Mi-a înflorit ca 'ntr'o poveste,
In care nu știi visul este
Predomnitor sau dacă nu'i ;

www.digibuc.ro

Ca 'n țara basmelor în care
Nu crezi de 'i Așteptata 'n zare,
Ori mincinoasa arătare
A nimănui.

Sub cort de ramuri veștejite,
De goana norilor umbrite,
In vremea frunzelor cernite,
Văzuì aevea ori în vis
Pe-un pat de flori de beladonă,
Un chip de palidă madonă,
Intr'o lumină monotonă
De cer închis.

Iar peste frăgezimea feții
Ochind privirea lor, semeții,
Veghiau în taina dimineții
Nepăsători doi îngeri rei...
Și 'n fâlfâiri de aripi grele
Umbrarul patimelor rele
Il așterneau ca largi zăbrele
Pe fruntea ei.

Și inima-mi fără de veste
Se veștejì ca 'ntr'o poveste,
In care toamna doamnă este
Pe racla recelui pământ,
Și n'a 'ntrebat pe negrii îngeri
Pe cine duc fără de plângeri,
In ale zorilor răsfrângeri,
In spre mormânt.

1914.

www.digibuc.ro

I N S T R A N Ă

In pacea înfrățită cu umbra sfântă-a stranii,
Cercând pentru-al meu suflet neîndoelnic scut,
Zărit-am lângă mine deodată doi ochi stranii,
Ș'un zâmbet de femee din vraja lor născut.

Sub paza seculară a strâmbelor pisanii,
In mângâerea rugii și-a schitului tăcut,
Simții că îmi deschide din nou amarul ranii
O singură 'nflorire de-obraz necunoscut.

O, Doamne, sparge-mi lutul și dă-mi o formă nouă!
Sub coaja unui paltin, în crâng, fremătător
M'oi bucură, Părinte, de-o părintească rouă.

Voi legănà pe ramuri un cer spuzit de stele,
Voi odihni fugarul popor de rândunele —
Tinzând umbrar de pace pe drum, pe trecător.

1914.

www.digibuc.ro

Palpită lămpi, spre ziuă stingându-se. La geam
Privești nemărginirea orașului, din care
Ca eri se naște «astăzi» în uruit de care...
Orașul unde 'n vremuri alături plângeam

In gama monotonă de fabrici și de uliți,
Ce zilnic răspândește și iar absoarbe 'n ea
Aceiaș omenească silință ce nu vreà
Să frângă pentru vise biruitoare suliți.

Afară străduința noroadelor se'mbată
Lovind pe nicovală metalul dur și clar;
Și pulsul surd al muncei începe iar să bată
In piepturi și 'n motoare: nostalgic, ritmic, rar.

www.digibuc.ro

Dar sus, sus prin spirale de fum, spre răsărit
Se 'nalță-un zbor și suie pe scări de armonie.
Cetatea 'n trepidare de fier n'a bănuit
Că, slobod, sparge cerul un viers de ciocârlie.

Când singur, pururi singur, te 'ncerci în zori, de zile
Să prinzi scântei de versuri cu griji de alchimist:
Presari cenușe numai, pe înegrite file...
O, aripi spre lumină! O, lut masiv și trist!

1914.

www.digibuc.ro

CANTECELE MĂRII

Lui ALEXANDRU BĂBEANU

www.digibuc.ro

FEREASTRA PE MARE

Fereastra ta deschisă e pe mare,
Visarea mea pe ape se deschide...

Pe mare trec trei pasări mari și țipă...

In pene albe poartă fremătarea
Furtunii prin catarge împânzite.
Cu vânt se umflă larga lor aripă.
Te dă cu noi! — Nădejdea mea îmi țipă.
Și Vis și Dor îmi strigă 'n cor: Pornește!
Intinde'n vânturi pene de zăpadă.
Te dă prin țara norilor de spume.
Innalță-te spre ultima Pleiadă
Și cupa ta trupească o sfărâmă
De țărmul șters al ultimului Thule.
Plutește'n larguri singur tu cu zborul,
De dragul lui și-al vântului din aripi!

www.digibuc.ro

Pe ceruri pier trei umbre mari în noapte...

Iubito, lângă mine stai, şi marea
Ţi cântă 'ncet, şi tace trist, şi 'n şoapte
Se plânge iar, şi tace iar, şi cântă.

Fereastra ta deschisă e pe mare...

1915.

www.digibuc.ro

Răsare a Polului limpede stea
Pe alburi pustiuri de ghiață,
Și 'n noapte, de țărmuri cuprinse de nea
Verzi valuri vuind se agață.

Răsună ghețarul cu ropot prelung,
Când apele dau să-l pătrundă.
Prin somnul zăpezii chiemări îi ajung
Rostite din undă în undă:

— Departe e-o mare cu val de smarald
Spre care vâslează năierii.
Murmură talazul și 'n aerul cald
Șoptesc foșnitori palmierii.

Trec pasări cu pene albastre, în stol,
Umbrind străvezia-i oglindă,
Și 'n cercuri răzlețe *atol* după-*atol*
Se 'ncearcă zadarnic s'o prindă.

www.digibuc.ro

Cresc poame de aur, rodesc, apoi cad
Pe iarbă culese de vânturi,
In insuli-grădine, ce tainice scad
Prin zări: plutitoare pământuri...

Lung geme gheţarul; să plece ar vreà
Spre marea deapururi senină,
Dar frigul îl leagă, şi-a Polului stea
Il ţine cu lanţ de lumină.

Şi gerul trosneşte de dorul etern
A soarelui ţară să vadă.
Năprasnic se zbate: din albul infern
Se rupe un pisc de zăpadă.

E slobod, şi drumul se'ntinde spre Sud!
E slobod pe sloboda mare!
Prin spumă de valuri, cu creştetul ud,
Despică o nouă cărare...

Departe, pe-o mare cu val de smarald,
Se 'nalţă un sloi de ninsoare.
Fantastica navă în aerul cald
Descreşte sub flăcări de soare.

Vin pasări cu pene albastre, alin,
Umbrind străvezia-i făptură,
Pe care de-acuma cu farmec deplin
Şi visul şi moartea, o fură.

www.digibuc.ro

Se 'nalță soarele din mare
Nebiruit.
Ghețarii se aprind în zare,
Și ard ca flacări de serbare,
Spre răsărit.

Innalte valuri se destramă
Pe țărm săpat.
Năieri, luați barda ce sfaramă!
Vă puneți coiful de aramă,
Inaripat!

Pe bărci cu cai sculptați în proră
Cabrând în vânt,
Noi vom porni prin aurora,
Când râde marea și e soră
Cu orice-avânt.

www.digibuc.ro

In ritmul vâslei mânuite
De lopătari,
Visa-vom ape nesfârșite
Cu insule necucerite
De alți barbari...

Și să murim de-i scris: să fie
Legați de za,
Loviți în crudă bătălie,
Ca să zburăm cu-o Valkyrie
In Valhalla!

1914.

www.digibuc.ro

Coboară în cascadă
Coline de cleştar,
Şi se ridică iar
Cu creasta de zăpadă.

Sus pânza! Să se'ndoaie
— O aripă în vânt —
Şi-al valului avânt
Cu spumă să ne ploaie!

Cârmaci, barbar ca dorul
Ce crud ne muşcă 'n piept,
Ne dù pe ape drept...
Să ne uităm ogorul.

Pe veci să 'nghită zarea
Pădurile de nea,
Căci visul nostru vreà
Să cucerească marea.

1914.

www.digibuc.ro

PĂRĂSIRE

Lungi stoluri grăbite țin calea spre Nord:
Trist ele țipă.
Departe, amurgul asvârle'n fiord
Aur, o clipă.

Pătate de umbră, dorm apele verzi,
Moarte pe mare.
Zadarnic te 'ncaeri cu dorul, când pierzi
Țărmul din zare.

De zile lăsat-am valul nomad
Lin să ne ducă —
Azi, de zăpada umbrită de brad,
Dor ne apucă;

Și buciumul nostru și-aruncă păgân
Glasul pe unde...
Doar țipăt de pasări pe noapte stăpân
Jalnic răspunde.

1914.

www.digibuc.ro

Lăsând colibă și părinți,
Ținând cuțitul între dinți,
Cu dor de sânge 'n ochi fierbinți,
Vom înnota departe.

Zărit-am, azi, străin catarg
Ce s'a oprit pe-al mării larg,
Căci vânturi nu's și nu se sparg
Talazurile moarte.

Spre el ne-om duce câte doi,
Cu valuri verzi pe umeri goi...
In juru-i se va naște-un roi
De dușmănii cumplite.

Și când s'aprinde-al lunii jar,
De pupa joasă de stejar
Ne-om agăța, isvorind rar
Din ape potolite.

www.digibuc.ro

Tăcuți, ne vom târî pe brânci,
Cum șerpii se lungesc pe stânci,
Și 'n clipa liniștei adânci,
Urlând, sări-vom gloată.

Va izbucni un scurt război:
Se vor luptà doi câte doi.
Uciși vor fi străinii, — apoi
Prăda-vom luntrea toată.

Din ea nu vreau nimic să-mi dați.
A voastră fie! Răsturnați
Ducàți și piaștri numărați,
Din lada punții ude.

Răpi-voi doar o fată: ea
Să tremure de teama mea,
Dar dornică să mi se dea
De groaza mării crude.

1914.

www.digibuc.ro

Căsuțele cetăților bretone,
Cu spate-adus și șoapte guturale,
Ca babe 'ngenunchiate la vecernii,
Se 'nchină 'n umbra 'naltei catedrale.

In zori de zi se împânzește marea...
Prin neguri zăbrelite de lumină,
Răsună rar, cu glasuri monotone,
Dulci clopote, blajine, în surdină.

Nevestele pescarilor ce pleacă,
Nu se bocesc, nu flutură batiste,
Simțind prelung cum se golește zarea —
Dar li se umflă piepturile triste...

Și în amurg, când neguri se îndeasă
Pe'ntinsul sur al mărilor bretone,
Mai stau, purtând copilul lor în brațe,
Ca pe vitralii vechile Madone.

1915.

www.digibuc.ro

D E P A R T E

Departe, undevà, sunt porturi ce așteaptă...
Pe mări, ca pasări albe corăbii se îndreaptă.

Pe țărmuri, undevà, se 'nalță palmierii...
Se 'naripează pânza în vântul primăverii.

La Poluri, undevà, ghețari sunt și morene...
Ce vise chiamă zborul corsarelor carene?

Ning aur, undevà, pădurile mimozii...
In galbena 'noptare mai stau visând matrozii.

Prin insuli, undevà, creole au ochi stranii...
Pe punte tot veghează sub lună căpitanii.

www.digibuc.ro

O, țara, undevà, a basmelor arabe !...
Imbătrânesc piloții cătând în astrolabe.

Golcunda, undevà, Formoza, dorm sub stele...
E greu în inimi dorul, și ancorele's grele.

Răsare, undevà, Ofirul — ce departe...
Sunt morți conquistadorii, galerele sunt sparte.

1916.

www.digibuc.ro

NAUFRAGIATUL

Drumul lui trezind spirale în repaosul profund,
Coborà cu ochi de sticlă, alb ca varul, prin pereții
De calcare unde 'n umbră, alipiți de veci, bureții
Își mișcau pădurea vie pe abise fără fund.

Se-afundà încet, cu calmul putrezitelor carene,
Care 'și duc în voie marfă, căpitani și mateloți,
Pribegind în oceane, fără cârme și piloți...
Coborà lipsit de brațul așteptatelor Sirene.

Și pe când treceau deasupra, sus, în goana unui port,
— Ca un zbor ușor de umbre peste câmpuri elizee —
Caravelele 'mpânzite în suflări de alizee...

Se-afundà prin întuneric nepăsarea unui mort.

1914

www.digibuc.ro

Vin herghelii scăpate, cu coamele vâlvoi,
In valuri îmbrâncite și 'n tropot de furtună —
Și peste stâncă sare năvala lor nebună;
Dar iată promontoriu, cu pumnul lui greoi,
Le-a prins de nări, zăbală de-argint ca să le pună.

Vin norii, vulturi negri, în aripi vii de vânt,
Rotind flămânzi, coboară din cuib înnalt de lună,
Se-aruncă pe corăbii fugare prin furtună,
Sfâșie pânza ruptă de pe catargul frânt —
Și lasă gol scheletul lor putrezit, pe dună.

Pe când, mărindu-și steaua cu umbra înnoptării,
Visând o zare nouă de vijelii străină,
Uitați de toți, de toate, în straja lor senină,
Stau farurile mute pe malurile mării.
Cu gesturi ne'nțelese, împrăștiind lumină.

Tuzla.

www.digibuc.ro

GRĂDINA INTRE ZIDURI

1916 — 1919

Știu bine, cei de-afară văd ziduri cenușii,
Nebănuind grădina în care m'am închis —
Dar pentru tine singur, ce nu poți să nu vii,
Copacii mei din suflet spre ceruri i-am trimis.

www.digibuc.ro

...Dar netezind alene al rochiei larg fald,
Domnița 'nlănțuită de vrăji medievale,
Sub desflorirea serii ce'n juru-i se prăvale,
Ascultă căprioara sosită ca herald.

«Cuprinde-mă, Domniță, cu brațul mic și cald,
Și să pornim... Nuntașii au poposit în vale.
Viața te așteaptă cu surle și chimvale,
Și vreau în ea și visul și ochii să ți-i scald.»

Domnița îi răspunde: «Le spune, dulce crainic:
Domnița mulțumește străinilor ce-o vor,
Dar simte 'n astă seară că visul e mai trainic,

Nedepășind sfielnic grădina între ziduri,
Cu pajiștea mai moale ca lâna din covor,
Mai verde decât fierea pe smălțuite bliduri».

1918.

www.digibuc.ro

In luna în care pălesc trandafirii
Pe veșteda scoarță de foi ruginii,
In inima tristă îndemnul iubirii
Fosnește și crește și-așteaptă să vii...
In luna în care pălesc trandafirii.

Și vise și doruri, ce nu le mai știi,
In ploaia de aur, aduc amintirii
Brumatele roade a florii de-o zi,
Aprinsă și stinsă pe ramul iubirii,
Cu vise, cu doruri, ce nu le mai știi...

In luna în care pălesc trandafirii
Pe aurul veșted din foi ruginii,
Petalele zboară din floarea iubirii,
Deschise în vise ce nu le mai știi...
E luna în care pălesc trandafirii...

1916.

www.digibuc.ro

BALADA TOAMNEI

In parcuri frunza cade arămie
Pe pajiști unde eri zâmbise Mai,
Și în avuzuri lunecă pustie
Pe apa 'n care dorul ți-oglindiai.
Azi singur al păunilor alai
Mai înflorește pacea din grădină.
Iar eu, simțind zăpezile ce vin
Și presimțind durerea ce-o să vină,
Rechiem în țări de geruri și de chin,
Uitarea ce durerile alină.

Pierdută e a verii frenezie
Cu Pan suflând în trestie de nai.
De-acum să sune dulcea melodie
A toamnei... Tristă inimă, ce n'ai
Iubitele pe care le visai,
Privește cum apare de senină,
Prin seara 'n care ninge aur fin
De foi îngălbenite de lumină
Cu ușurința unui zbor divin,
Uitarea ce durerile alină.

www.digibuc.ro

Din depărtări în depărtări adie
Cum, în amurguri, zurgălăi de cai
Răsună, pier, și tremură, și 'nvie
Nostalgic, pe un drum care 'l uitai...
O, suflete, bolnav al meu, ce ai?
E ca o rază caldă de lumină
In țara peste care norii vin
S'arunce umbră, jale și ruină,
Și e prin ceața veșnicului spleen
Uitarea ce durerile alină.

SOLIE

O, toamnă, fie voia ta regină!
Tu, care faci din trandafir un spin,
Tu, ce pe codri de-aur prinzi rugină,
Tu, ce-ai sădit alături de suspin
Uitarea ce durerile alină.

1917.

www.digibuc.ro

I N P A R C

Când am venit târziu ca să te caut
In parcul îmbrăcat în frunză lată,
In parcul năpădit de ierburi rele —
Departe, pe-o cărare neumblată,
Zării pe Zeul Toamnei trist și singur.

Cum alergam cu dorul dealtădată,
Purtând în suflet rediurile verzi
Și cerul clar și iarba cu zorele
Și visul viu, în care să te pierzi,
Am stat pe loc legat de-o melodie,

Căci Zeul Toamnei pe un flaut de-aur
Imi tălmăcià trecutul în surdină,
Și soarele se stinse prin frunzare,
Pălind încet cu galbenă lumină,
Iar cerul se făcu de-aramă roșie.

Și frunzele zburară de rugină,
Ca fluturi mari cu aripe ciudate.
Vicleanul zeu cântà acum mai tare:
Și frunzele foșniră spulberate...
Foșniră cum foșnește amintirea.

1918.

www.digibuc.ro

Și negura în juru-mi creșteà tot mai adâncă...
Uitasem orgă, rugă și psalm și mântuire,
Când dreapta Lui, întinsă în dar de răsvrătire,
Trăsni în două noaptea masivă ca o stâncă.

Prin surpătura umbrei atinsă de-a Lui pală,
Trecură ca 'n legende martirele Lui pale,
Din vremuri zugrăvite pe geamuri ogivale...
Și clopote sunară în pacea monahală.

In fața mea, deodată, Arhanghel prea înnalt,
Satan trăi de flacări în negrele vitralii
— Rozace de lumină și Domn al catedralii —
Fulgerător de patimi sub aripi de bazalt.

A spulberat cu 'n deget: altar, catapeteasmă,
Mi-a șters cu o privire și dragoste și ură,
Și-a înflorit, zâmbindu-mi, uscata mea făptură,
Cu sevă, cu dorință, cu flori și cu mireasmă.

www.digibuc.ro

Apoi lărgind aripa puțin, făr'de povară
Impuse catedralei pădure iar să fie...
Și iată că din piatră vlăstarul cum învie,
Se 'ntoarse pe sub ramuri păgâna Primăvară.

Sub ceruri troenite cu floare de cais,
Păși zeița goală și botticelliană,
Svârlind polen, iubire, viață și prihană..
Și se făcù o țară de muzică și vis,

Născută din suspinul de dor al Primăverii:
O țară unde îngeri cu penele cernite,
Psalmodiind litanii și leturghii oprite,
Melodios, în taină, se închinau plăcerii,

Și unde androgine cu ochii de opale,
Mușcând în sânuri crude ca 'n galbene lămâi,
Vedeau cu nepăsare prin fumul de tămâi,
Cum mor crucificate sfioasele vestale.

Atunci grăi Satana: «Alege a ta cale!
Pe cruci plâng șapte sfinte fecioare, fără vină,
Dar șapte dèmoni tineri slăvesc a mea grădină
In ciuda celor șapte virtuți teologale.»

Și aripile Sale când larg mi le deschise:
Se sparse 'n țăndări cerul, pamântul ars fu jar,
Dar noi, senini, zburarăm din ultimul hotar
Spre iaduri înflorite cu patimi și cu vise.

1916

www.digibuc.ro

Din apele tăcerii,
Irișii serii
Pe-oglinzi tremurătoare de lacuri s'au deschis...
Plecat pe 'nchipuirea pe care o visezi,
Narcis,
Palid Narcis, ne spune în visul tă ce vezi?

«Văd printre ramuri, seara,
Cu ochi de dor,
Cu ochi de micșunele un minunat păstor.
Și nu-i
In toată țara,
Cât ține primăvara,
Icoană mai frumoasă ca zâmbetele lui.

www.digibuc.ro

Văd pe Narcis,
Dar ca'ntr'un vis:
La ori și-ce mișcare ce, doritor, o fac,
Sfios
El piere'n lac...
Și nu mai văd nimic
In umbră...»

S'au scuturat
Irișii serii.
Ulciorul clar al lunii pe lac s'a răsturnat...
Plecat pe 'nchipuirea pe care o visezi,
Narcis.
Palid Narcis, ne spune în visul tău ce vezi?

«Văd prin rogoz
Un zeu străin,
Al meu, al tău și-al nimănui...
Văd fruntea lui
De fildeș ca și luna în zori pe cerul roz.
Văd brațul lui divin
Ca și un crin
Tăiat, ce-ar odihni și-ar tremurà pe lac.
Văd ochii lui mai sfinți
De-a fi gândit păcate și patimi și dorinți,
De-a fi uitat...
Și nu mai văd nimic,
Căci se desfac
lar norii...»

www.digibuc.ro

Din apele tăcerii,
Irișii serii
Pe-oglinzi tremurătoare de lacuri s'au deschis...
Plecat pe 'nchipuirea pe care o visezi,
Narcis,
Palid Narcis, ne spune în visul tău ce vezi?

«Nu văd nimic...
O, frate,
Văd cerurile toate.
Văd umbra umbrei mele prin stele de argint».

1917.

www.digibuc.ro

„Ce nufăr mare tremură pe lac?
Ce pânză ninsă flutură prin stele?
Ce aripe, ce visuri, se desfac
Sfidând cenușa patimilor mele?

Revino, purtătoare de solie!
Pe lacul clar, cu stele pietruit,
S'a scuturat o înflorire vie...
Icoana ta în suflet mi-a zâmbit.

Nici biruința omului sălbatic,
Nici lesbienele înlănțuiri,
N'or mai aprinde focul nebunatic
In care-am ars cu trup și năluciri.

Destule brațe mi-au fost vii colane
De șerpi pe-un gât de nalbe și de crini.
Destule mâini — ciudate scorpioane —
Mi-au otrăvit umbritele grădini.

www.digibuc.ro

Visez acum apropieri de pene
Pe-un trup sătul de grelele plăceri.
O, brațe, aripi, degete de pene,
Redați-mi, dați-mi alte mângăeri!

Și fulgii tăi ca fulgii de zăpadă
La buza mea nu s'or topii... și'n veci
Te voi urmà, o, pasăre de pradă,
Cu soarele în aripele reci».

«Nu veștejì, o, Leda, cu mâna ta păgână
Omătul primăverii pe-al visului cais.
Rămâne floare numai pe creanga unui vis:
Din înfloriri plăpânde, în mâini ce-o să-ți rămână?

Nu sărutà cu buza, în noapte, apa clară,
Pe care înstelarea așteaptă s'o cuprinzi.
Nu'i cerul de pe unda curatelor oglinzi,
In pumnii tăi o apa opacă și murdară?

Cu poftă îndrăsneață, nebune, nu atinge
Inariparea vie a visului ce port.
Nu'mi doborî avântul în praf, cu lutul mort
Ce ancorează vântul iubirii și'l învinge.

Femeie, nu ajunge să rupi din pene zborul;
Ca să te'nalți cu visul, de huma ta să'l legi...
Cu mâini înnebunite zadarnic îl culegi:
Ți scapă nemurirea și prinzi doar muritorul.

1916.

www.digibuc.ro

Într'o țară unde Visul e stăpân peste Durere,
Într'o țară de văzduhuri adumbrite de amurg,
Sus, pe 'naltele terase, peste care zboruri curg:
Freamăte fâlfăitoare într'un fluviu de tăcere,

Leda mai visează încă minunatul trup de pene,
Lebăda ce nu dispare de pe cerul legendar...
Și iubirea-i cere încă zeilor înnalți, ca dar
Mângâeri înaripate dulci ca fluturări de gene.

Iat'o, albă, cu penetul de zăpadă nupțială,
Pasărea atotcurată, nepătată de iubiri,
Cum își lasă lin, în zboru-i vestitor de năluciri
Crinul gâtului subțire pe a penelor petală.

www.digibuc.ro

Și fecioara îndrăsnește brațe dornice să'ntindă :
In amfora ei de-argilă pieritoare, vie vrea
Să culeagă înflorirea de lumină și de nea,
Ca din smulsele avânturi, roza vântului să prindă.

Dar lăsând pământul jalnic și iubita ce se miră,
Pasărea născută pentru siderale cununii,
Își ridică hieratic spre-ale stelelor domnii
Aripile nălucite, arcuite'n chip de liră...

Tristă Leda, tristă Leda, nu răpui din pene zborul
Ca să te înnalți cu Visul de țărâna ta nu-l legi...
Și cu mâini înfrigurate în zadar vrei să'l culegi,
Căci îți scapă nemurirea și prinzi numai muritorul.

Căci Lebăda, căci floarea aceasta de zăpadă,
Alunecând stăpână pe zarea inimii,
Deapururea departe, în veci, o vei privi
Cu sufletul nostalgic, din 'nalta balustradă,

Din țara unde visul e frate de durere
Al frunților crescute sub ceruri de amurg,
Din sfintele pridvoare de-asupra căror curg
Simbolurile clare culese în tăcere.

1917.

www.digibuc.ro

Pe țărmul unde vineți chiparoșii
Brăzdează seara cerul de smarald,
Și unde marea poartă pânze roșii
Ca portocale mari, pe valu'i cald,

Acolo și de Fidias sculptată,
Marmoreeană ca și visul trist,
Fecioara stă cu fața îndreptată
Spre noapte și spre golful de-ametist.

Zadarnic, din idile arcadine,
Păstori frumoși și goi ca niște zei,
Cu ramuri verzi dând, vântule, în tine,
Gonesc întineriți de dragul ei.

www.digibuc.ro

Ea stă divină și de piatră dură,
Căci nu s'a desfăcut de Dumnezeu...
Sub scutu 'i marea lui Homer murmură
Și mai răsună lira lui Orfeu.

Ce dragoste înnaltă mă ridică
Spre cerul lui Platone și Plotin?
O, Pallas, dă'mi din fruntea ta unică
Unitul ram de laur și măslin.

1919.

www.digibuc.ro

Tu, amforă, ce porți pe tine
Pecetea visului elin,
Desmormântată din grădine
Umbrite încă de măslin,

Turnat-ai vin bălai ce face
Un cer de nouri, înstelat,
Și din greoaie minți opace
Alcibiade și Socrat?

Vărsat-ai, galben, untdelemnul
Pe trupul sculptural al forței?
Păstrat-ai pe altar îndemnul
Luminilor în lampa morții?

www.digibuc.ro

Ai fost o urnă cinerară
Sau vasul fraged de parfum?
S'a scurs prin tine apă clară?
Ai scuturat pământ și scrum?

Nu știm și nimeni n'o să știe,
Căci, amforă rămas-ai goală.
Dar, precum ești, porți o beție
Cu mult mai grea în a ta oală.

Și înnălțându-te la gură,
Sorbim Hellada și Olimpul,
Cu toate setele ce fură:
Pe noi ne 'mbată numai Timpul.

1918.

www.digibuc.ro

CLOPOTE SUNĂ

Clopote sună...
Dar pentru cine?
Dormi. Noapte bună,
Suflet de plumb.

Stele de-acuma...
Dar pentru cine?
Lacul și bruma
Lunii pe el.

Nourii repezi...
Dar pentru cine?
Sălcii și lebezi
Nuferi și-un crin

Singur pe lume...
Dar pentru cine?
Alb, ca din spume,
Suflet de plumb.

1919.

www.digibuc.ro

Coclindu-şi putregaiul şi apele amare,
Zărirăm în arşiţa cumplită de amiaz
Pe Bărăgan, departe, lucirea unui iaz:
Opală moartă prinsă într'un inel de sare.

Ţi-am spus pe ţărmu-i: «Balta aceasta mă 'nfioară.
Nu tremură pe dânsa nici cer, nici nori, nici zbor.
Şi sub povară sură şi grea de cositor
Oglinda ei nu simte lumina din afară.

Nici salcia pe maluri frunzişul nu şi-l plânge,
Nici nufărul pe apă nu râde alb în stuf...
Pe maluri ning scaeţii zadarnicul lor puf,
Pe apă ca un blestem pustiul se răsfrânge».

www.digibuc.ro

Lumina serii însă se răspândì pe iaz,
Și se făcù din apa murdară o grădină,
In care cresc din fire și pete de lumină
Zambile și lalele și roze de Șiraz.

Și când lumina nopții presară micșunele
Pe pajiștile apei, și lin le-a răsfirat,
Când cerul, pentru clipa de taină, și-a lăsat
Pe-aleele lichide prundișul alb de stele,

Noi în genunchi căzurăm...
Petale cu petale,
Din balta cea mai tristă, grădină ai făcut.
O, Doamne, înflorește și bietul nostru lut
Cu-o rază pogorîtă din darurile Tale.

1917.

www.digibuc.ro

O rugă de monah, în strană chiemând suava ta iubire,
Din argintările 'nserării, din neaua crinilor cuminți,
Ne-a dăruit, neprihănită, o soră albă printre sfinți,
— Mario, zâmbet de fecioară și prea curată ispitire.

Un strigăt sfâșiat de mamă înnebunită de mâhnire,
Pe lângă fiul ei ce moare, în clipa moartelor credințI
Te-a preschimbat în alinarea nevindecatei suferinți,
— Mario, maică 'ndurerată și viu isvor de izbăvire.

Dar cine-a fost copilul mistic, naivul suflet primitiv,
Ce fermecat de amândouă te-a presimțit, Madonă, care
Ascunzi o dragoste de mamă sub sfiiciuni de soră mare,

Și te-a lăsat să fii în inimi (precum își întregește roza,
Prin cea mai fragedă coloare, parfumul cel mai fugitiv)
Maria, zâmbet de fecioară, Maria, *mater dolorosa.*

1916.

www.digibuc.ro

Ți-e trupul mai curat ca o zăpadă
Ce-așteaptă îngerii în noaptea de Crăciun,
Dar ochii tăi de azur n'ajung să vadă
La pământeștile răspântii drumul bun.

Ți-e trupul ca un clopot de cleștar,
Dar nimeni nu-i, vecernii 'n el să sune...
Și 'n schituri tăinuite, în zadar,
L-ai aplecat în chip de rugăciune.

Căci a rămas în rarul lui potir
Ca drojdie un suflet de ispită
Și ce atinge 'n ale lui iubiri
Se stinge ca o floare otrăvită.

Ci trupu-mi, ars de patimi, e-un tăciune
(Lumină fù în jaruri de dorinți)
Doar sufletul vibrând cu mii de strune,
Păstrează raiul vechii biruinți.

www.digibuc.ro

In paturi largi îmi las când vine seara
Un trup atins de moartea tutulor,
Dar sufletul nu-şi uită întruparea
De-Arhanghel sfânt în alb triumfător.

Şi când, ocnaş, îmi duc prin praf ghiuleaua,
Imi sună nemurirea'n lanţul greu.
O, de-am avea: eu, trupul tău ca neaua,
Tu, sufletu-mi de tânăr Dumnezeu —

Cu-o clară palpitare de lumină
Răsfrântă de cerescul tău contur,
Am trece prin zăbrelele de tină
Deasupra coliviei de azur.

Intinde-mi dar iubirii viitoare
Un curcubeu de irizate punţi.
Priveşte: catedralele stelare
Ne-aşteaptă pentru misticele nunţi.

1918.

www.digibuc.ro

TREI INGERI ZBOARĂ

Trei îngeri zboară 'n asfințit;
Doi tac și unul a grăit:

E liniștea atât de mare...
Aud a florilor suflare.

Trei îngeri zboară 'n asfințit;
Doi tac și unul a șoptit:

E liniștea atât de sfântă...
Aud cum stelele ne cântă.

Trei îngeri zboară 'n asfințit;
Toți tac și unul s'a gândit:

Ce zgomote înfricoșate...
Aud o inimă ce bate.

1919.

www.digibuc.ro

CA SĂ SUIM LA TINE

Ca să suim la tine, rămână'n vale casa,
Căci sufletul ne cere desăvârșitul cuib.
Să părăsim ceaslovul, mătaniile, rasa,
Și rugile cu care icoanele 'mi îmbuib.

Ca să suim la tine, să stăm ca și natura
In răsărit de soare: să fim curați și goi
Ca plopul din lumină ce'și mișcă frunzătura,
Ca zborul fără umbră al unui pițigoi.

Ca să suim la tine, să mergem dimineața,
Când limpede e cerul prin ramuri ca un lac,
Ca răutatea noastră să piară ca și ceața
Sub razele ce 'n suliți pe smârcuri se desfac.

Ca să suim la tine, să trecem prin livadă
Și să ne ningă floarea de zarzăr și de prun —
Ca sufletul, pe munte, când schitu'ți o să'l vadă,
Sub boltă să se-ascundă cu aripi de lăstun.

1919.

www.digibuc.ro

MĂNĂSTIRE

Au trecut porumbii vineți pe un cer ca iazul morii,
Verde șters cu fire de-aur în amurguri de mătasă,
Și'n grădina mânăstirii regăsite mi te lasă
Să fii dragostea curată din privirile surorii.

A tăcut fântâna serii în oglinzile ce poartă,
Printre roze în risipă, câte-un mugur nou de stea...
Fii-ne Binefăcătoarea ce din inimă ne ia,
Pentru primăveri eterne, floarea veștedă și moartă.

Și-au căzut în iarba nopții pârguitele caise,
Și ca inimi sângerânde, de odată, s'au deschis...
Nu atinge rodul putred de păcate și de vis;
Ci, mai sus de amintirea voluptăților ucise,

Și cu mâini întinse'n darul cerului desfășurat,
Fii Grădinăreasa sfântă culegând (pentru ce masă?)
Printre stele sfoliate în penumbra de mătasă,
Fructele sonore care cad din clopotul visat.

1917.

www.digibuc.ro

In geamul înserării o stea a strălucit,
Aproape de copilul cu fruntea pe fereastră...
Și mâna lui atinge în dorul fericit
Ființa de sclipire plăpândă și albastră.

Trecură ani ca zile... pe geam aceeaș stea...
Un om ridică ochii lui searbezi de pe carte,
Dar el, deși o vede, acuma n'o mai vrea,
Căci a citit pe Kepler și crede că'i departe.

Se risipiră anii... dar steaua ca un jar,
In clipa hotărâtă, se-aprinde în odaea
Bătrânului ce simte că nu mai e hotar,
Când, orb, o vede'n suflet că'și tremură văpaea.

1918.

www.digibuc.ro

NOAPTEA SCADE

Noaptea scade...
La fereastră, lângă stele trupu-mi șade...
El cu mine...
Foc în sobă, somn în gene... și e bine.

Ce tăcere!
Chiar gândirea-mi glas lăuntric nu mai cere.
In granit,
Totul pare de-o vecie 'ncremenit.

...Tac... tic-tac...
Stă de vorbă cu obiecte care tac,
Singur viu,
Orologiul din perete cum îl știu.

www.digibuc.ro

Și pe rând
Tot aceleași linii negre numărând,
Minutarul
Timpului atotputernic svârle zarul.

Dar cu ora,
Fâlfăind în zboru-i tânăr, aurora
Ne trezi
Mai săraci, în jocul vremii, cu o zi.

1918.

www.digibuc.ro

PRIVIND LUCEAFĂRUL

Cât vezi cu ochii : numai cer
Și flota norilor gonaci.
La ancoră câți-va copaci,
Pe țărmul marelui mister.

Te simți grăunte de piper,
Gândac, în iarba cu gândaci
In care, trup și suflet, zaci,
Privind luceafărul străjer.

Dar — uimitoare biruință —
In miligramul de ființă,
Un martor cerul și-a ales.

Căci de n'ați fi, voi, ochi de argilă,
Ar fi lipsită de'nțeles
Nemuritoarea lui vigilă.

1918.

www.digibuc.ro

In liniștea de aur a serii, omul ară...
Și plugul greu și boii și el, par jucării
De lemn pe șahul negru și verde din câmpii:
Deasupra lor domnește un cer de primăvară.

In brazda răsturnată, în care germinară
Atâtea azimi albe — dar pentru alți copii,
Adânc înfige fierul, și'n gânduri cenușii
Se-oprește, frânt în două de truda seculară.

Dar n'a văzut alături, tovarășă mai mică,
Pe-o iarbă, cum își duce necazul o furnică,
Precum nici ea într'însul n'a bănuit un zeu.

Și-acum când noaptea șterge furnică, om și zare,
Nici unul nu presimte în cer pe Dumnezeu
Ce ară, orb ca dânșii, întinsa înstelare.

1918.

www.digibuc.ro

Din țara fabuloasă cu crânguri de polip,
Cu flori ca pietre scumpe încremenind pe stâncă,
Pe-un țărm, pe care valul îl bate și'l mânâncă,
Copil, zării o scoică svârlită pe nisip.

O, de-aș puteà în mine din nou să înfirip
Fiorul de atuncia, mirarea mea adâncă
De-a prinde'n scoica mută ca o șoptire încă
De ape nevăzute, de valuri fără chip ;

Și noaptea, cu urechea pe scoică, depărtat
Să tot aud, pe plaja tăcută a visării,
Urcând, urcând vuirea și murmurile mării...

Dar ce copil de veghie la geamul alb de stele,
Va fi, purtându-mi versul în suflet incrustat,
Misterioasa scoică a nemuririi mele?

1919.

www.digibuc.ro

Când pentru mine ceasul de somn bătuse iar,
Când lampa din odaia copilului eșise,
Lăsându-mă în umbra obloanelor închise,
Ducând cu dânsa ziua cu chip familiar,

Când, singur pe al nopții necunoscut hotar,
Simțiam — cu ce durere! — că tot mă părăsise
Și adormiam departe de ce avusem, mi se
Umpleau de lacrimi ochii și pieptul de amar.

Dar mă treziam deodată zâmbind în dimineață.
Căci deschizând oblonul, părinții mei cu'n semn
Imi dăruiau o lume de-azur și de verdeață.

Azi mă gândesc la noaptea coșciugului de lemn,
La Tatăl meu din ceruri, la mâna ce-o să vie
Să-mi deà, crăpând mormântul, lumina pe vecie.

1919.

www.digibuc.ro

PLOPUL

Născut din țarină spre cer se-avântă
Ca un isvor de ramuri și de foi...
Și doru'l mână, norilor, spre voi,
Dar lutul rădăcina'i înmormântă.

Vioară e — și 'n vântul serii cântă:
Ce suflet plânge în buștean greoi?
Ce gând de aur piere prin noroi,
Căzându-i frunza, aripa lui frântă?

Când va sunà a Morții grea secure,
Atuncia doar, din lemnul de pădure,
Din flăcări fumul alb o să învie

Plutind senin pe-al cerurilor larg...
Sunt, Doamne, plopul cel legat de glie
Intins spre infinit ca un catarg.

1919.

www.digibuc.ro

SOLDAȚI DE PLUMB

Soldați de plumb... o, toată copilăria, când
Hatmani, cu blonde plete, desfășuram grămadă
Eroii fără moarte, uitați în câte-o ladă,
Vitejii fără teamă în nemișcatul rând.

Iar noi, copii cu săbii de lemn, porneam la sfadă,
Purtând ca steag ștergare în soare fluturând.
Ce trântă, ce bătae sub duzii din livadă!
Și după bătălie câți *morți* fugiau râzând...

O, unde ți-e războiul, nevinovată vreme!
Acuma lupta urlă și rana ruptă geme
Și *morții* mor aevea iubirilor din țară.

Ce zeu-copil se-apleacă pe oameni-jucării
Și seara, răsturnându-i în negrele cutii,
Ingroapă în tranșee păpușile de ceară?

1917.

www.digibuc.ro

Cum goală te-ai oprit pe pragul
de cer, de iarbă și lumină,
Visez, ori ți-ai schimbat aevea
învoltul trup într'o tulpină?

Ca ramuri brațe împăcate
întinzi uitând de dor, de ură.
Și părul tău în vânt rămâne
purtat în chip de frunzătură,

Infășurată 'n tinerețea
copacilor din primăvară,
In tine — ca sub mușchi isvorul —
se urcă seva și coboară.

www.digibuc.ro

Și cum te odihnești plăpândă
pe-un plai cu plante fără număr,
O, lasă, rogu-te, visarea-mi
să se aplece pe-al tău umăr.

Ingădue un gând iernatic,
zburând cu aripi obosite,
In fâlfăit de dor să cadă
pe tine, pe nebănuite.

Deși frunzișul supt de soare,
în ploaie veștedă revine,
O, sănătatea de-a înfige
în huma neagră rădăcine!

1916.

www.digibuc.ro

DESROBIRE

Orașul se scufundă și ori-ce deal dispare...
Și nu e trup să 'nchidă azi sufletu-mi păgân.
Am lepădat prin moarte a cărnii grănițare!
Sunt vânt ce se ridică în bucurie mare,
Sunt deslegat, sunt slobod, sunt singuru-mi stăpân.

O, voluptatea vieții scăpată de ființă,
Zeeasca mulțumire de-a nu mai fi pământ!
Un fluture ce lasă a larvei neputință
Și fâlfâe din aripi un zbor de biruință,
Cunoaște îmbătarea de-a fi și el ce sunt.

Văzduhuri, care treceți nesupărate'n mine
Și mă purtați prin aer vibrând ca un catarg,
O, vânturi curgătoare ca sângele din vine,
Mă arde'n piept suflarea puterilor divine,
Ce lumi întruchipate le 'mbracă și le sparg.

www.digibuc.ro

Iubito de pe vremuri, nu plânge la fereastră,
Nu aşteptà la geamuri cu ramuri lungi să bat...
E cerul prea aproape, e umbra prea albastră,
Ca să'mi aduc aminte de tânguirea voastră,
Femei, în care visu-mi în van s'a căutat.

Pădurea răsleţită pe patru văi, mă chiamă.
Mireasa îmi întinde verzi braţe — eu le frâng,
Mă'nfăşur, gol, în frunze pletoase ca o coamă.
O, nu credeam să fie sicriul de aramă
Imbălsămata pace a nopţilor de crâng.

O, nu visam nici somnul şi nici redeşteptarea
In mângăeri de ramuri şi de tulpine vii...
Dar când lumina rupse înflăcărată zarea,
Spre focul tău, o, soare, mi-am luat înariparea,
Purtând în mine cerul cu mii de ciocârlii.

1916.

www.digibuc.ro

SEARA LA MIORCANI

Eși din satul alb și vino să vedem ca de pe plajă
Cum, lățindu-și unduirea, urcă unduind pământul,
Largul ocean pacific ce 'și încremenì avântul.
Suflete, privește bine și de-acuma ține strajă,
Căci coboară înserarea și ne bate 'n față vântul.

Ritmic, lanuri nesfârșite mișcând valul lor de spice,
Il pornesc din capul zării ca să'l frângă 'n cap de sat;
Il izbesc de-un dig de cridă, îndârjit și îndesat;
Il resfiră printre case, ce se 'ncearcă să'l despice,
Și 'n ogrăzi împălărite, străbătând, l'au revărsat.

Ca un far de piatră, turnul, dârz biserica 'și ridică.
Clopotul de seară 'i paznic veșnic trist și veșnic treaz...
O cireadă răslețită la pășune pe islaz,
Pare-un stol de pasări albe ce se lasă fără frică
In furtuni, pe pieptul verde al înnaltului talaz.

www.digibuc.ro

De praf alb umflându-și pânza pe albastrul depărtări i
Navighează șarabane : repezi luntri de pescar,
Și în urmă fuge drumul, ca o pârtie de var
Peste valuri, spre coșare potmolite 'n largul țării
Ca vapoare părăsite de demult de marinar.

Și păreați în miezul serii, ce conturul vă 'nnecase,
Voi, înnalte ierbi cosite, voi, sulfine mici, și voi,
Flori de câmp neadunate și culcate în trifoi :
Alge verzi și anemone palide și lungi sargase,
Înșirate pe nisipuri de-al refluxului șivoi.

Dar țărani cu grebla 'n mână, adunară goemonul,
Lângă o mare de fânețe, pe un țărm închipuit.
Și un clopot, de departe, de vecernii a vuit,
Și din port în port plutește și se înmulțește svonul,
Și treptat, din undă 'n undă, cântecul s'a mântuit.

Se'noptează... și câmpia își ascunde oceanul...
Suflete, ce 'n scoica nopții ești bolnavul mărgărit,
Pentru pământene drumuri ori-ce suflet e oprit,
Dar privește cu nesațiu, de odată, la limanul
Oceanului ce-acuma transparența și-a mărit.

Fără valuri, fără maluri și cu luciu de fosfor,
Peste tine își boltește limpezimea ideală
Marea cea adevărată, nălucită și reală,
Unde trupul nu mai este pentru visuri necrofor,
Unde inima nu minte, unde dorul nu înșeală.

www.digibuc.ro

Liniște desăvârșită... Cu lumina ei verzuie
Pâlpâie în farul umbrei, pe un țărm divin, o stea,
Și desfășurându-și pânza, norul ne mai vrând să stea
In chip falnic de galeră spre tării încet se suie...
Dar galera se scufundă și rămâne numai ea.

Suflete, te pregătește, vântul serii bate încă...
Ce corăbii ne vor duce, vis și trup, la Dumnezeu?
Clopotul de seară sună de plecare și mereu
Faruri noi se-aprind în stele pe un țărm de crez și stâncă,
Pe un țărm la care poate n'o s'ajungi nici tu, nici eu.

1918.

www.digibuc.ro

Deschide-te naturii ca mugurul luminii,
Și sparge închisoarea îngustului tău trup!
Simțirile să-ți fie albinele grădinii,
Brăzdând în zbor văzduhul, cu aurite linii,
Ca soarele să-l prindă în mierea unui stup.

1918.

www.digibuc.ro

CUPRINSUL

www.digibuc.ro

CASA AMINTIRII

1. Casa Amintirii 9
2. Innapoiere 11
3. Drumul strămoşesc 13
4. Drum în noapte 14
5. Sfârşit de toamnă 15
6. Cântec în amurg 16
7. Nocturnă 17
8. Templul meu 20
9. Lanterna magică 21

VISĂRI PĂGANE

CENTAURII:

10. I Vis şi centauri 25
11. II Renaştere 26
12. III Rugă păgână 27
13. IV Viziune 28
14. V Artemis 28
15. Unor mori de vânt 30
16. Daï Nippon 31
17. Opium 32
18. Visai de o cetate 34

ETERNITĂŢI DE O CLIPĂ

19. Cutezătorul 37

www.digibuc.ro

20. Cythera 39
21. In Luxemburg 41
22. Bolnavei 43
23. Eva 45
24. Anotimpurile 47
25. Sapientia 48

CÂNTECELE STEPII:

26. I In zori pe stepă 49
27. II Aşi vreà să fiu Oigur... 50
28. III Când ai un cal... . . 51
29. IV Se-aprind luceferii.... 51
30. V Creşte, scade, piere... 52
31. VI Ţi-aducem cal... . . . 53
32. VII Din erburi creşte... . 53
33. VIII Pe şesul nins... . . 54
34. IX Pe stepa legănată... . 55
35. X Mi-ai ars coliba... . . 56
36. XI Inmlădierea largă... . 57
37. XII Noapte pe stepă . . 58

A M Ă G I R I

38. Pescarul 63
39. Roata morii 65
40. Pe clae 66
41. Trei călări 67
42. Clopot 68

www.digibuc.ro

43. In preajma nopții 69
44. Iazul 70
45. Thule 71
46. Madonna mia 72
47. In strană 74
48. Ciocârlia 75

CÂNTECELE MĂRII:

49. Fereastra pe mare 78
50. Gheţarul 80
51. Pornire 82
52. Pribegie 84
53. Părăsire 85
54. Piratul 86
55. Armor 88
56. Departe 89
57. Naufragiatul 91
58. Farurile 92

GRĂDINA INTRE ZIDURI

59. Solia Căprioarei 95
60. In luna în care pălesc trandafirii... 96
61. Balada toamnei 97
62. In parc 99
63. Satan 100
64. Narcis 102

www.digibuc.ro

65. Leda şi Lebăda 105
66. Leda 107
67. Helladă 109
68. Unei amfore 111
69. Clopote sună 113
70. Balta 114
71. Soror sancta... 116
72. Logodnă mistică 117
73. Trei îngeri zboară 119
74. Ca să suim la tine 120
75. Mânăstire 121
76. Steaua 122
77. Noaptea scade 123
78. Privind Luceafărul 125
79. Furnica 126
80. Scoica 127
81. Oblonul 128
82. Plopul 129
83. Soldaţi de plumb 130
84. Femeia pe pajişte 131
85. Desrobire 133
86. Seară la Miorcani 135
87. Poruncă 138

VERIFICAT 1987

BIBLIOTECA B.C.U. BUCUREŞTI
BIBLIOTECA ACADEMIEI
www.digibuc.ro

www.digibuc.ro